

ישע שלנו

טקס חגיגות ה-30 ליישוב כפר תפוח, תשל"ח - תשס"ח.

צל הפרשה רחח

הרב יעקב אריאל - רב העיר רמת גן ונשיא "מכון התורה והארץ"

שמיטת כספים בהידור

בכלל, הן לעשירים והן לעניים. הלל ראה לפניו מציאות עגומה שבה בגלל מצווה להשמיט הלוואות אחת לשבע שנים נמנעו מלקיים את מצוות ההלוואה במשך כל שבע השנים. וכאמור, מצוות ההלוואה היא המעלה הגדולה ביותר במעלות הצדקה. לכן התקין הלל את הפרוובול כדי להציל לפחות את המצווה התדירה יותר, את מצוות ההלוואה. מטרת הלל הייתה לעצור את ההידרדרות המוסרית החמורה של אטימות חברתית שבה נמנעו מלהלוות. כאמור, כוונתו לא הייתה שתשכתח חלילה תורת השמיטה בכלל. הוא ציפה לכך שלמרות הפרוובול יימצאו אנשים בעלי רגישות מוסרית גבוהה שיקיימו את המצווה כהלכתה, וילוו לעניים למרות הידיעה שהחוב עלול להישטם. גדולי ישראל בכל הדורות עודדו הלוואות כאלו שיינתנו אחרי חתימת הפרוובול, או ע"י התנאה, שהפרוובול לא יחול עליהן (ר' לדוגמא בן איש חי ח"א פרשת כי תבוא).

במקביל להעמקת התודעה של שמיטת הקרקעות בארץ והמאמצים להדר בקיומה חלה התעוררות השתא להחזיר גם את עטרתה של שמיטת הכספים למקומה לפני שהחלה ההידרדרות. ברור שהדרך האידיאלית לכך היא הלוואה אמיתית לנזקק שאינו מסוגל לפרוע את חובו והוצאת הלוואתו מהפרוובול, או ע"י תנאי מיוחד, או ע"י כתיבת שטר חדש אחרי חתימת הפרוובול. אולם מעטים הם האנשים המלווים לנזקקים. רוב ההלוואות של הציבור הן הפיקרונות בכנקים. (הן בעצם אינם פיקרון אלא הלוואה. וגם לפי ההלכה,

פתח תפתח את ירך לו והעבט תעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו" (דברים ט"ו, ח'). עומדים אנו בפני סיומה של שנת השמיטה. עם שקיעת החמה של היום האחרון בשנה יושמטו החובות. שמיטת הכספים מקבילה לשמיטת הקרקעות, בשתי שמיטות הכתוב מדבר. כשם שפוקעת הבעלות הפרטית מיבול הפירות כך היא פוקעת מהמלווים. ובשתייהן יש מעמד מיוחד לבית הדין כנציג הציבור. לביה"ד מותר לקטוף את היבול עבור הציבור וכן מותר לביה"ד לגבות חובות, שהשיקול הציבורי מצדיק את גבייתן, למרות השמיטה. זהו הבסיס לתקנת הפרוובול של הלל. הלל לא הונע משיקולים כלכליים, אלא משיקולים ערכיים. הוא לא התכוון לעקור חלילה את מצוות השמיטה, אלא לחזק את מצוות הצדקה, שהיא תדירה יותר ונוהגת כל השנים.

מצוות שמיטת כספים היא בעצם חלק ממצוות הצדקה של כל השנים. אולם עולה עליה, כי מצוות הצדקה הנעלה ביותר היא הלוואה, כדברי הרמב"ם בהל' מתנות עניים פרק י': "מעלה גדולה שאין למעלה ממנה זה המחזיק ביד ישראל שמך ונותן לו מתנה או הלוואה". אלא שהלוואה יש לפרוע, ומצוות השמיטה באה לפטור את הלווה מלפרוע את חובו, אם אינו יכול. אם הוא יכול לפרוע הוא מצווה לפרוע וכל הפרוע את חובו גם אחרי שנת השמיטה רוח חכמים נוחה הימנו.

לצערנו היו בעלי יכולת שניצלו את הפטור הגורף הפורמאלי ולא פרעו את חובותיהם. הדבר גרם לתוצאה חמורה שבה נמנעו מלהלוות

המשך בעמ' 6

ירושלים	תל אביב	חיפה	חברון	שכם	בארשבע
18:31	18:47	18:38	18:45	18:37	18:47
19:42	19:45	19:45	19:43	19:43	19:44

כניסת שבת
צאת השבת

"אתם עוד תהיו בירת השומרון ואכן שואבת לכל יישובי הסביבה" - כך אמר בשבוע שעבר ראש המועצה האזורית שומרון, עו"ד גרשון מסיקה, למאות התושבים שהתכנסו במרכז היישוב תפוח לרגל חגיגות 30 שנה לתקמתו.

כמתנת יום הולדת הבטיח מסיקה לתושבים כי ידאג לבנייה של מבנה רב תכליתי ביישוב שיוכל להכיל כ-500 מקומות וישמש לאירועי תרבות עבור תושבי אזור השומרון וגב ההר. במהלך כל הערב השתלטה אווירת החג על היישוב. התוכנית כללה טקס חלוקת מגיני הוקרה לחברי המזכירות היוצאת ולעובדי היישוב שסיימו את תפקידם, סרטונים שונים שהציגו את הזוגות הצעירים ביישוב, את אימוני כיתת הכוננות, סרטון המתעד משפחות שכבר מגדלות את הדור השלישי בתפוח והצגה על בחר שמיגע ליישוב ומדלג בזמן בין התקופות השונות ביישוב. התרגשות מיוחדת נרשמה כשנחשף הלוגו

המבורכת הזו" אמר הרצל בן ארי, ראש מועצת קרני שומרון, "הפסטיבל מקיים אירועי אומנות לקהילה ובשיתוף הקהילה, וזו יוזמה ברוכה, בכך שהיא יוצרת חיבורים בין קהילה ונוער בהתיישבות ומחוצה לה, ומהווה פעילות רחבת היקף לנוער המפיק את הפסטיבל". כך למשל לצד האירועים לנוער התקיימה פעילות של פיסול (באישור המרא דאתרא) באבני בזלת מיוחדת מהגולן, תוך שיתוף הקהל בהליך הפיסול, מעין פיסול קהילתי. בנוסף, נערכה תחרות נושאת פרסים יקרי ערך שבה התחרו ציירים מהשומרון שציירו את נופיה של קרני שומרון. כמו כן התקיים יריד אומנותי, והפעלות לילדים לאורך ימי הפסטיבל.

במסגרת הפעילויות הנוער התקיים פאנל עם שחקני הסדרה "סרוגים" שבו עלו לבטים הנוגעים לנוער, לסדרה עצמה ועל המפגש של השחקנים עם החברה הדתית ואופייה. בטורניר הכדורסל ניצחה אלופת השומרון, נבחרת היישוב 'ברוכין', את יתר הנבחרות המקומיות שהתמודדו נגדה במשחקי 3X3.

השבוע ננעל פסטיבל הקיץ ועיר הנוער מס' 2
 בקרני שומרון בעצרת הסיום המרכזית יחד עם
 המוזיקאי והיוצר מאיר בנאי. זו השנה השנייה
 בה מתקיים הפסטיבל, לאחר שבשנה שעברה
 הוא זכה להצלחה חסרת תקדים והשתתפו בו מעל
 6000 איש והוחלט להפוך אותו למסורת קבועה.

אחת המטרות של האירוע המדובר היתה חיבור. חיבור בין החופש הגדול לתחילת הלימודים, חיבור של נוער וקהילה מקצועות שונים בהתיישבות ומחוצה לה, חיבור בין דיונים מעמיקים ורבי־שיח בעלי משמעות לבין אטרקציות בלויים וכיף, חיבור של אזרחים שאינם תושבי יש"ע, ובהם אומנים וחברות מסחריות, לנוער ולציבור הכתום.

הפסטיבל סיים רצף הכנות של בני הנוער לפסטיבל במגוון תחומים, אשר לקחו חלק פעיל בהפקת האירוע. השנה הרחיבו מארגני האירוע את מגוון הפעילויות וניסו לכוון לקהלי יעד נוספים מלבד הנוער - לקהילה ולמבוגרים.

"השנה הרחבנו את מעגל הנהנים מפעילות הקיץ

2

הבית

אומרת "תא שמע: 'אך על פי שאלו אוסרים ואלו מתירים, לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל ולא בית הלל מבית שמאי'" (י"ד ע"א).

גם אנו צריכים להיזהר במילותינו ובדרכינו, בייחוד בתקופה זו של השנה, כשהמלך בשדה. עלינו להבין כי כל בן פועל בצורה אמיתית, מתוך תחושה ואמונה כי דרכו היא דרך בעבודת ה', והיא הדרך אותה הוא גיבש ומבין שבה ישמח את אביו. הבירור חייב להיעשות כשהמטרה מוגדרת, לעשות רצון אבינו שבשמים, אך רצון אבינו שבשמים

כרחם אב על בנים

צריך להיעשות כאן בארץ בתוך כל הקשיים והמגבלות וכאן הבנים הם אלו שצריכים לכוון ולהכריע מהו רצון אביהם שבשמים ובלבד שיכוונו ליבם וישמרו על אחדותם. וכתוצאה מהבנה זו ממילא נקפיד על כבוד הדדי בין כל הדעות ובין הבנים. וגם כאשר ישנה מחלוקת, עלינו לעשות כל שלא ידינו על מנת להקפיד שהיא אכן תהיה לשם שמים, וכך תתנהל - לשם בירור הדעות, וזיקוק פעולותינו, שיהיו נכונות ומבוררות באמת למען עם ישראל וארץ ישראל על פי תורת ישראל.

אחדות איננה בהכרח אחידות. כאשר יש שיג ושיח, ויש ליבון, כאשר יש ריבוי דעות, אך יחד עם זאת כבוד הדדי, ונכונות לקבל את האחר ואת הדעה השונה, אזי מתקיים בנו "מיניה ומיניה יתקלס עילאה" (סוטה דף מ', ע"א).

נקבל על עצמנו לקראת חודש הרחמים והסליחות הנהגה טובה של כבוד איש ברעהו, של הקשבה אמיתית, של ראייה מקפת גם של דרכם של הבנים האחרים, שייתכן שאיננה מוצאת חן בעיני בן אחר, אך יש לה מקום כאשר היא נעשית לשם שמים. אם כך ננהג בכל מוצאותינו - במפעל ההתיישבות ובדרכים לביסוסו, בפוליטיקה ובהתלכדות המחנה למען ייצוג הולם בהנהגת המדינה, וגם כאנשים פרטיים בתוך בתינו ויישובינו - אזי נגיע ליום הדין נקיים יותר, מאוחדים יותר, וממילא חזקים יותר. ●

נמצאים אנו בפתחו של חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות. בחודש זה אנו נדרשים לקיים חשבון נפש, לפשפש במעשינו ולחזור בתשובה לקראת יום הדין, שבו נבחן על מעשינו. במהלך התפילות והסליחות אנו מזכירים פעמים רבות שאנו כבנים לפני הקב"ה. "שובו בנים שובבים, שובה ישראל", "אם כבנים כרחם אב על בנים", "אבינו מלכנו חוס ורחם עלינו".

אבא קשור לילדיו באופן טבעי. הוא אוהב אותם ומחובר אליהם. אין זו אהבה שתלויה בדבר, אלא מעצם היותו אביהם. אבא תמיד מוחל וסולח כפי שנאמר "על כל פשעים תכסה אהבה". אולם גם אבא יכול לכעוס. אפשר לגרום לו עגמת נפש וחרון אף. אחד הדברים הכי קשים לאבא זה כאשר הוא רואה את ילדיו מתקוטטים ורבים ביניהם. ובוודאי כאשר אלה ואלה רוצים לעשות את רצון אביהם שבשמים, אך סבורים שרק דרכם היא הנכונה ומתקשים לקבל או אף מנסים לעכב ולמנוע את הבנים האחרים שגם הם פועלים לשם שמים אך בדרך מעט שונה.

אומרת המשנה בפרקי אבות: "כל מחלוקת לשם שמים סופה להתקיים... ואיזו היא? מחלוקת הלל ושמאי". מהותה של המחלוקת בין הלל ושמאי היתה לשם שמים. מלחמת דעות. באיזה דרך לנהוג. אך המחלוקת לא גלשה לפסים אישיים. חלילה לא להשמצות או לגידופים, גם לא לחרמות, פשקווילים, ומודעות בעיתונים. הברייתא במסכת יבמות

ברכונים וזמירונים
לשמחות ואירועים

www.birkonim.co.il

02-9973875

בהוצאת שילה • ברכץ בית אל

חיבת הארץ של גדולי ישראל

הנצי"ב מוולוז'ין - "הגיעה השעה אשר לא יאמר עוד על ארץ ישראל עזובה ואין דורש אותה" חלק א'

עלה בשנת תרי"ג (1853) לארץ ישראל, נמנה על מנהיגי הצבור האשכנזי בירושלים ונשא בסבלותיו ונטמון בשנת תרכ"ח בהר הזיתים. רבי יעקב ברלין חיתן את בנו בגיל צעיר מאוד, מעט אחרי הגיעו לגיל בר מצווה. הכלה הייתה בתו של רבי יצחק, רבה של

נצי"ב מוולוז'ין, הרב נפתלי צבי יהודה ברלין, ראש ישיבת וולוז'ין ומגדולי התורה במזרח אירופה במאה ה-19, נולד בעיר מיר בראש חודש כסלו תקע"ז (1817). אביו של הנצי"ב, רבי יעקב ברלין, היה סוחר ותלמיד חכם בעיר מיר. לימים

מחזירים את הספרים לעם הספר והחודש: מורה נבוכים

מבוא מאת פרופ' דב שוורץ

חדש בסדרת
עם הספר

צינונות

הוצאת
המכון
למחקר
בירושלים
תשס"ח

ששה
סדרי
משנה

תנ"ך

הוצאת
המכון
למחקר
בירושלים
תשס"ח

בנימין זאב
הרצל

הוצאת
המכון
למחקר
בירושלים
תשס"ח

לאה
גולדברג

מבחר
שירים

הרמב"ם

הוצאת
המכון
למחקר
בירושלים
תשס"ח

תלמוד
בבלי

הוצאת
המכון
למחקר
בירושלים
תשס"ח

ספר
הזוהר

הוצאת
המכון
למחקר
בירושלים
תשס"ח

הגדה
של
פסח

בואו לאחת מחנויות רשת **סטימצקי** או **צומת ספרים** וקבלו את הספר ב-**35 ש"ח בלבד**.

ישיבת וולוז'ין, ונכדתו של רבי חיים מוולוז'ין, שהיה קשור בכל נימי נפשו לארץ ישראל וכנראה שגם ממנו ינק הנצי"ב את חיבתו הגדולה לעלייה ולהתיישבות בארץ ישראל.

אבי חותנו של הנצי"ב, רבי חיים מוולוז'ין, עמד בשעתו בראש הפעולה לגיוס העזרה למען כולל הפרושים בצפת ובירושלים, שנוסד ע"י תלמידי הגר"א מיד לאחר עלייתם לארץ ישראל, ואשר נועד לסייע לאלה שעלו אל ארץ הקודש לשבת על התורה ועל העבודה. לפי הוראתו אף שקדו לקיים את המצות התלויות בארץ. באיגרת הראשונה מיום י' אדר שני תק"ע, הם מודיעים לאחיהם שבגולה כי "המעות שנשלחו מהנותנים על קיום מצות התלויות בארץ, קנינו קרקעות עם תבואה המחוברת לקרקע, באופן שהמוכר הקנה לקונה עם כל שותפיו, וכן נראה לקנות עוד קרקעות שיזדמן לפי העת ולפי המקום ולפי הזמן, ולכן מי שרוצה להיות לו חלק ונחלה באה"ק ומצוותיה התלויות בה ייתן נדבתו לשד"ר, על קיום מצות התלויות בארץ, כפי הפנקס שבידם". באיגרת השנייה מציינים החלוצים את שמו של רבי חיים מוולוז'ין כמורה הלכה שלהם: "בענייני נדבות שנשלחו על קיום מצות התלויות בארץ, כבר קנינו קרקעות, כדעת ידיד נפשנו הגאון אמיתי החסיד המפורסם מוה"ר חיים נ"י מוולוז'ין, באופן שהמוכר הקנה להקונה פה וכל שותפיו המתנדבים בעם, ועוד נראה לקנות קרקעות שיזדמנו, לפי העת ולפי המקום ולפי הזמן".

עם נישואיו התמסר הנצי"ב להתעמקות בתורה, וסיפורים רווחו על שקדנותו המופלגת. בנו של הנצי"ב, הרב מאיר ברא"ל, סיפר שבתחילה לא נודעה גדולתו המיוחדת של הנצי"ב עקב צניעותו. חליפת מכתבים בין הנצי"ב לאחד מגדולי ישראל בדורו, רבי דוד לוריא היא זו שהעמידה את חותנו, רבי יצחק מוולוז'ין, על גדולתו של חתנו. עקב גילוייה של אותה חליפת מכתבים נתבקש הנצי"ב להעביר שיעורים בישיבת וולוז'ין. כשנפטר חמיו נעשה חתנו הראשון ראש ישיבה והנצי"ב מונה לו כמשנה לראש הישיבה. מותו בגיל צעיר של החתן הראשון, בשנת תרי"ג (1853), הביא להכתרתו של הנצי"ב כראש הישיבה. מתחרה על הנהגת הישיבה היה באותו זמן אבי שושלת בריסק, רבי יוסף בער סולובייצ'ק. לאחר חילוקי דעות עזב הרב סולובייצ'ק את הישיבה, אך לימים התחתנה נכדתו של הנצי"ב עם בנו של רבי יוסף, רבי חיים סולובייצ'ק, שלימד בישיבה בעשור האחרון לקיומה. תחת הנהגת הנצי"ב התפרסם שמה של הישיבה עוד יותר ובישיבה למדו יותר מארבע מאות תלמידים ביניהם ניתן למנות את: הרא"ה קוק, מחבר שו"ת אחיעזר ואחד מפוסקי הדור, הרב חיים עוזר גרודז'נסקי, ראש ישיבת עץ החיים בירושלים, הרב איסר זלמן מלצר, ראש ישיבת חברון, הרב משה מרדכי אפשטיין מראשי הציונות הדתית ונשיא המזרחי, הרב יצחק ניסנבוים ועוד.

הנצי"ב רחש אהדה רבה למפעל ההתיישבות בארץ ישראל, והיה חבר פעיל בתנועת חיבת ציון. את העובדה המצערת מבחינתו שבראש בניין הארץ עומדים צעירים חילונים הקביל לעלייה בתקופת עזרא, שבה בין העולים היו מחללי שבת ונשואים לנוכריות. וכך הוא כותב: "וכמו שהיה בימי עזרא הסופר, שקיבץ איזה אלפים בבבל מכל סוגי בני

אדם, גדולי תורה ויראי ה', וגם מאותם האנשים, נושאי נשים נכריות, אשר היו מורגלים בחלול שבת, ולא ידעו את התורה כלל, כל אלה נתקבצו והכינו ישוב הארץ בערים, עד שאח"כ נתמלאה הארץ מבניה". רושמי הקורות לתנועת "חיבת ציון" מציינים את כסלו תרמ"ו (1886) כמועד הצטרפותו של הנצי"ב לתנועת חיבת ציון, הוא תאריך חתימתו בפנקס אגודת חובבי ציון בוולוז'ין. בתאריך זה, כאשר נוסדה בוולוז'ין אגודת "חובבי ציון" והיא פנתה אליו וביקשה הימנו להצטרף אליו, נענה לה ובכסלו תרמ"ז רשם בפנקס האגודה: "ראה ראינו כי היה ה' את רוח עמו ישראל בכל חלקי תבל ומלואה, להושיב נחלות שוממות בארץ הקדושה, ולכונן שם מושבות לנידחי ישראל, וקול ה' דופק על פתחי לבבנו לאמר, פתחו לי פתח בפעולתכם, כי הגיעה השעה, אשר לא יאמר עוד על א"י 'עזובה ואין דורש אותה'. מצווה וחובה על מי שהוא מאמין ביעודי הטובות והנחמות, לתת יד למצווה הבאה לפנינו, לעשות אגודה שתהא על ארץ הקודש נוסדה, וכל אחד ממנו יושיט ידו לתת לקופת החברה, בכל שבוע כל אשר את לבבו, ואם כי יד עניים אנו, ואין בידנו לעשות בזה העניין דבר מסוים לתכלית הישוב, בכל זאת עלינו לקבץ פרוטה לפרוטה ולמצוא חשבון ולשלחו למקום שעוסקים בבניין ביד רחבה, להודיע בזה כי רצוננו שלם להשתתף את מייסדי הישוב בארץ אבותינו, ומחשבתנו תחזק פעולתם".

בדבריו הוא נותן ביסוס להשקפה הטבועה ביסודה של חיבת ציון, מיסודם של תלמידי הגר"א, שעלינו לעשות משהו בבחינת אתערותא דלתתא, כדי לעורר אתערותא דלעילא: "אמנם, בירושה ראשונה ע"י יהושע בן נון לא נצטוו להקדים פעולתם, ולעשות ישוב הארץ טרם בואם, ובבואם מצאו הארץ מיושבת בכל טוב, אבל אחרי שיהיה הגלות שהצרות מתרבות, ונשאר אנוש מעט מזער בעת ההיא קום התהלך בארץ וכו', היינו בביאה שאחר הגלות, עלינו להתהלך בארץ, ולעסוק בישיבה טרם נזכה בה". ומוסיף הנצי"ב וכותב: "עלינו להתעורר לקול רצון ה', הנשמע מקצה העולם ועד קצהו, בכל מקום אשר אחינו מפוזרים שם, נדחים ונענים, לעשות מה שבידינו מעט או הרבה, ובכל סוגי בני ישראל, ועל המקובצים לעלות להושיב את א"י ולבנותה ולנטוע בה כל עץ מאכל".

המסירות לארץ ישראל לא פסקה אצלו אף לרגע, ולא יכול היה לשמוע רעות על ארץ ישראל, אפילו בזמן שלא חשד את הדובר בכוונה רעה, כגון אחד ממשולחי הישיבה, שחזר מביקור בארץ ישראל, ונתבקש ע"י הנצי"ב למסור חדשות אחרונות שראה ושמע בארץ ישראל. הנצי"ב האזין לדבריו שעה ארוכה, ולפתע התפרץ בגערה כנגד המשולח: "צא מזה מרגל". בתגובה להסבריו של המשולח שהוא מדבר ממראה עיניו ודבריו אמת וצדק, טען הנצי"ב: "המרגלים אף הם לא דברו שקר, אלא שאסור לספר בגנותה של ארץ ישראל אפילו כשהדברים הם אמת, ומי שמדבר רעות על ארץ ישראל הוא בבחינת מרגל".

בראשית שנת תרנ"א יצא הנצי"ב בקריאה "אחרית כבראשית", בה הוא תובע פעולה נמרצת ליישוב ארץ ישראל וחזר על דעתו כי: "כבר הראינו דעת חז"ל כי 'בשעה שאין קללת ה' רבוצה על ארצנו, להיות שממה, אז רצונו ית' שתתישב הארץ עלידי ישראל עמו... בעת החיה, קול דודנו, הקב"ה, עלינו ע"י שאנו רואים כמה סבות היוצאות מהמסבב ית', כי כך ברצונו ית', שתתישב הארץ לאט לאט, ע"י נידחי ישראל, והטא לב מלך הקיסר ירום הודו ושריו, להרשות לעשות ועד וחברה לאסוף כסף, לתמוך את אחינו עובדי אדמה ובעלי מלאכה, אשר בא"י וסוריא, והוועד הזה מתנהל ע"פ חוקים ישרים בדעת הממשלה, אות הוא כי כך עלה ברצון ה' לעשות ישוב ע"י ישראל בארצנו הקדושה".

המשך אי"ה בשבוע הבא

סיפור של מקום בין הר גריזים והר עיבל

יותר פשוט לומר לבני ישראל להגיע לעיר שכם ששוכנת בעמק שבין הר גריזים והר עיבל.

אין כל ספק כי שכם הייתה עיר מוכרת וחשובה בתקופת המקרא. שכם היא העיר הראשונה אליה הגיע אברהם אבינו ("עד מקום שכם עד אלון מורה"). גם יעקב אבינו קנה בשכם חלקת אדמה ובנה

שם מזבח. בעיר שכם התרחשה "פרשת דינה" – ומעשיהם של שמעון ולוי אחיה. יעקב אבינו ציווה את יוסף ללכת לשכם

היה, כי יביאך ה' אלקיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה ונתתה את הברכה על הר גריזים, ואת הקללה על הר עיבל. הלא המה בעבר הירדן אחרי הדרך מבוא השמש בארץ הכנעני הישב בערבה מול הגלגל אצל אלוני מרה" (דברים י"א, כ"ט - ל"). התורה מצווה את בני ישראל בכניסתם לארץ להגיע לשני הרים ונותנת תיאור מאד מפורט כיצד להגיע אליהם. התורה אומנם מפרטת היכן ממקומים הרים אלו אך משמיטה פרט מאד בסיסי שהיה מקל את הזיהוי והוא מיקומה של העיר שכם. שכם יושבת בעמק שבין שני ההרים גריזים ועיבל. אם כן, היה הרבה

ניידת שטח יוצאים ומקיימים פעילויות רבות ברחבי הארץ ובייחוד בבתי הספר, בישיבות ובאולפנות.

בשלהי שנת השמיטה הנוכחית, אנו זוכים גם לאתחלתא של החייאת עיקריה ויישומה של מצוות שמיטת הכספים. מאז תיקן הלל הזקן פרוזבול, כל החובות נמסרים לבית דין שלו התירה תורה לגבות את החובות. בפועל לנגד עינינו נוצר מצב בו רוב ככל החובות אינם נשמטים ומעטים זוכים להיות שותפים למצווה. מכון התורה והארץ יזם הצעה לשמיטת כספים למהדרין (שיסודה כבר בדברי הבן איש חי), במגמה ליצור הזדמנות לקיים מצווה מיוחדת המזדמנת אחת לשבע שנים יחד עם האפשרות לעזור לאחים ששקעו בעול חובות כבדים. על פי הצעה זו, מוצע לציבור לחתום על שטר פרוזבול מיוחד אשר נוסף בו שכותב הפרוזבול נותן הלוואה מיוחדת אשר לגביה הוא מעוניין שהיא תישמט ולא יחול עליה הפרוזבול והיא ותועבר לצדקה למשפחות נזקקות. לשם כך תוקם ועדה ציבורית ששמה **"נדיבי ארץ"**, שתהיה אחראית להחליט למי יועברו הכספים שיאספו. הכסף יינתן על ידי הציבור כהלואה לחברי הוועדה וזו תחלק את הכספים שיושטמו לעניים ולנזקקים. לדברי **חבר הנהלת המכון ומנכ"ל 'חסלט' אליעזר ברט**, פעילות זו חוצה מגזרים ודעות: "הקמנו את קרן 'נדיבי ארץ' יחד עם ארגון החסד 'פעמונים' ואנו מקבלים הד ציבורי רחב והסכמה מקיר לקיר. על העצומה למען פעילות הקרן חתמו כל גדולי הרבנים בציבור שלנו בציבור החרדי ובציבור הספרדי. אנו מקווים שלרשות הוועדה יעמוד סכום כסף משמעותי שהוועדה תחליט כיצד להשתמש בו לשיקום משפחות – גם מקרב מגורשי גוש קטיף, גם משפחות מעוטף עזה ובעם ישראל בכלל עבור מי משפחות הנזקקות לעזרה וסיוע וכספי הקרן יוכלו לחלץ אותן ממצאות של עוני".

לפרטים ומתן הלוואה: קרן "נדיבי ארץ"

1-800-35-10-12

מבט לעתיד

שמיטת כספים בימינו קרן "נדיבי ארץ"

עם סיומה של שנת השמיטה נצטוונו על **"שמיטת כספים"**, לשמוט ולעזוב את כספנו הנמצא בידם של אחינו בני ישראל ושלא לגבות אותו מבעלי החוב שלנו. מצווה זו מצטרפת אל שמיטת הקרקעות שבמהלך שנת השמיטה, בה עזבנו את קרקעותיה של ארץ ישראל ולא עבדנו בה כבכל השנים. במובנים רבים מצוות השמיטה מצווה "מחודשת" היא עבורנו עם שיבתנו לארצנו, שהרי לא היינו רגילים אליה באופן מעשי בישיבתנו בארצות גלותנו. וכשלא רגילים אף שוכחים את המצווה ועיקריה, אם כיחידים ואם כציבור. והוא הדין בכל שאר "המצוות התלויות בארץ" שעיקר חובתן בארץ ישראל, ולא הורגלנו והתחנכנו אנחנו ואבותינו בכל המצוות הללו – כתחומות ומעשרות, כלאים, ערלה, נטע רבעי וכיוצ"ב. החייאת המצוות הללו ומציאת הדרכים לקיומן במציאות ימינו היא על כן מהמשימות החשובות של דורנו, דור השיבה לארץ.

"מכון התורה והארץ" אשר שכן ביישוב כפרדרום שבגוף קטיף, בתוך סביבה של חקלאים גיבורי כוח יראי שמים ואנשי תורה, לקח על עצמו מזה שנים משימה זו. לימוד וחקר מעמיקים של סדר זרעים והתמחות בהחייאתן וביישומן של ההלכות אלו במציאות החקלאית והאגרונומית של ימינו, הם משימות מאתגרות ומרתקות ורבות אחריות. כך גם במיוחד באשר לשמיטת הקרקעות, עם המאמץ למציאת דרכים לקיומה של מצווה זו בחקלאות ימינו ועם הקמתו של "אוצר הארץ". מכון התורה והארץ יזם ופועל בעניינים אלו תוך שיתוף גדולי הרבנים והמומחים בתחומים אלו. לאחר הגירוש נעקר המכון יחד עם מרכז המבקרים וגן המצוות שהוקמו במקום והיוו אבן שואבת לאלפי תלמידים ומבקרים שלמדו על המצוות התלויות בארץ בדרך חוויתית, ומאז הוא הוקם מחדש במקום זמני באשקלון עד למציאת אתר הקבע. במכון קיימת מחלקת מחקר ענפה ומחלקת הסברה והדרכה שיחד עם

החברה להגנת הטבע

בית ספר שדה עפולה

אלישע מלאכי

לארץ שכם

האיש אשר יעשה פסל ומסכה" (סוטה ז', ה'). חז"ל מבינים כי מעמד הברכה והקללה איננו בשכם, למרות חשיבותה הרבה אלא בהרים הסמוכים לה.

בני ישראל בכניסתם לארץ כורתים ברית משולשת. ברית שבה עם ישראל מתחייב לנחלת אבותיו - לארץ ישראל, כאשר במוקד נמצאת התורה וארון הברית. בני ישראל נאספים כולם כאיש אחד במקום מיוחד בלב הארץ, ומקבלים עליהם את התורה כצו אלוהי מחייב. מעמד הברכה והקללה הוא ההמשך הישיר למעמד הר סיני וקבלת התורה. בהר סיני קיבלנו תורה ומצוות אך במדבר הרחוק הייתה חסרה ההתחייבות והמחויבות של העם לארץ. המעמד הממשיך אותו הוא הברכות והקללות בגריזים ועיבל. המעמד הזה הוא חשוב כל-כך, במדרגה רוחנית עליונה, ולכן איננו יכול להתרחש במקום בו נמצאים אנשים שאינם ראויים - הכנענים תושבי שכם, אשר היו נגועים בעבודה זרה ובתועבותיה. מעמד הברית מתרחש מחוץ לשכם על הריה הקדושים של ארץ ישראל שהיא הארץ המחברת בין ריבוננו של עולם לבריאה. ●

סיורי בי"ס שדה עפולה

אל קרן הסרטבא בהדרכת חיליק

אברג'יל - ה' אלול (15.9)

נשמח לראותכם - 02-9975516

בקרני שומרון

נותרו מס' קארוונים

חדשים אחרונים

לשכירות

אלישע מלאכי

אריק 052-6162403

לראות את שלום אחיו שרעו שם, הוא הלך בעקבותם עד שפגש אותם בעמק דותן ושם מכרו אותו לעבד. הממצאים הארכיאולוגיים בתל בלטה, המזוהה ע"י החוקרים עם שכם המקראית, מלמדים על עיר המיושבת כבר בתקופה הכלכליתית (כ-4500 שנה לפני זמננו). כתובת מצרית מימי שנוסרת השלישי מלך מצרים (1878 - 1843 לפנה"ס) מספרת על כיבושה של **ארץ שכם**, אזור גיאוגרפי - מנהלתי ששכם במרכזו. שכם היא בין הערים החשובות ביותר בארץ ישראל המערבית, אם כן מדוע התורה משמיטה את קירבתה להרים גריזים ועיבל?

גם חז"ל במשנה דייקו מאד בלשונם בתארו את מעמד הברכה והקללה וציינו שלא היה בשכם: "ברכות וקללות כיצד: כיון שעברו ישראל את הירדן, באו להר גריזים ולהר עיבל שבשומרון שבצד שכם אשר אצל אלוני מורה... שישה שבטים עלו לראש הר גריזים, ושישה לראש הר עיבל. והכוהנים והלוויים והארון עומדים למטה באמצע, והכוהנים מקיפין את הארון, והלוויים את הכוהנים, וכל ישראל מכאן ומכאן - שנאמר 'וכל ישראל וזקניו ושוטרים ושופטיו עומדים מזה ומזה לארון' (יהושע ח', ל"ג). הפכו פניהם כלפי הר גריזים, ופתחו בברכה, 'ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה', והיו אלו ואלו עונים ואומרים אמן; הפכו פניהם כלפי הר עיבל, ופתחו בקללה, 'ארור

עטרת

בית חם בראש ההר

- משפחות צעירות ונתיקות
- תורניות איכות ופשטות
- אוכלוסיה מגוונת
- כל השירותים הקהילתיים
- ישיבה תיכונית מוסיקלית "כינור דוד"
- נגישות לירושלים ולמרכז
- בתים למכירה
- קרוואנים חדשים

לפרטים: רונית 052-4767461 מרכז מידע אמנה 1800-260-240

שמיטת כספים בהידור

המשך מעמ' השער

עקב היתר העיסוק, ההופכת את ההלוואה להשקעה עסקית, הם נחשבים לחצי פיקדון וחצי הלוואה). אין שום הצדקה להשמיט חובות אלו לבנקים, המתעשרים בלאו הכי על גבם של משקי הבית. על פיקדונות אלו ראוי לכתחילה לכתוב פרוזבול. אך שמיטה מה תהא עליה, האם תשתכח תורת השמיטה מכל וכל? ההצעה היא שכל אדם ילווה הלוואה מיוחדת לנזקק, שלא תיכלל בפרוזבול, אלא תושמט. הצעה זו מאפשרת לכל בעל תודעה מוסרית גבוהה להצטרף למהלך גדול של החזרת עטרת השמיטה למקורה. דהיינו, לנצל את שנת השמיטה ולהלוות לעניים מסוימים

שיומלצו לקרן ע"י אנשי ארגון "פעמונים" הידועים בבדיקתם היסודית ובשיקומם המוצלח של אנשים שמצבם הכלכלי התערער. כדי לשמור על חיסיונם של העניים שמם לא יפורסם ברבים. אדם המלווה לקרן מלווה בעצם לעניים עצמם. הדבר מנוסח במפורש בהסכם שייערך בין המלווה לבין הקרן, שמוקמת בימים אלה ע"י מכון התורה והארץ, רק מתווכת בין המלווים לבין הנזקקים.

לא מדובר אפוא בעוד צדקה. אלא במהפך חשיבתי. שיקדמנו לקראת שמיטה במילואה. ובזכות קידום מצוות השמיטה תתקיים בנו הבטחת התורה "נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלהיך בכל מעשך ובכל משלך ידך" (דברים ט"ו, י'). עוד על קרן 'נדיבי ארץ' במדור 'מבט לשטח'.

אגודת הכ"ל אר"ס
הירושלמית מגישה:

חוגגים
50 שנות
נגינה

משה (מוסא) ברלין
מופע הוקרה

ניגוני נשמה ושמחה
עם מיטב נגני הכליזמר בארץ

בהשתתפות: מוסא ברלין ומשפחתו הכנר מאיר רוזן, אמן הקלרינט חיליק פרנק, אגודת הכליזמרים הירושלמית, הרב יוסי שריד, אבי ראט. מנחה הערב: אליעזר שפר מנהל מוסיקלי: חיליק פרנק בליווי: תזמורת "אזמרה"

יום שלישי ב' באלול 2.9.08 בהיכל שלמה
רח' המלך ג'ורג' 58, ירושלים
19:00 קבלת פנים, 19:45 תחילת המופע

כרטיסים בהזמנה מוקדמת: 40 ₪ אצל:

• אשר קרמלובסקי, גוש עציון: 02-9938130 • אליהו שפר, אלקנה: 03-9362408
• גיורא וייס, בית אל: 02-9973432 • או בקופה בערב המופע

י. קלילי
תעשיות חומרי ניקוי בע"מ

הרשמי
בע"מ

RD
R&D

הרשמי
בע"מ

פעמית
אגודת הפעמים

בסט קולט בע"מ
טל: 04-6175555
פקס: 04-6175556

ולעתיד לבא יתחבר לגמרי משה עם האבות, ויגלה במשיח בצורה פלולה ספל, ולפעלה ראש ינשא הצד הטבעי שבפנסת ישראל, "מחשבתם של ישראל קודמת לכל", ויתראה לעין כל שהוא שורש כל התורה כולה, וכפי תגבורת הצד הטבעי שבאומה יתגדל העונג של חייה, והקדושה תהי' מדושנת נחת ועונג לאין קץ ותכלית, מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים.

(הראי"ה קוק, אורות ישראל ק"נ)

מצוות שמיטת כספים כבר קיימתם?

מתי לאחרונה קיבלתם הזדמנות של פעם בשבע שנים? האם כבר קיימתם מצוות שמיטת כספים? האם ויתרתם ללווים על חובותיהם לקיום מצוות שמיטה? מתי השתתפתם במאמץ לאומי לערבות ההדדית? תנו הלוואה לוועד נדיבי ארץ - וזכו במצווה גוררת מצווה!

פרסומי ישראל ושות'

נדיבי ארץ - הקרן הישראלית לשמיטת כספים למהדרין ולערבות הדדית בהלוואה אחת!

"וכי ימוך אחיך... והחזקת בו... וחי עמך" (ויקרא כ"ה) לוקחים יוזמה ומגלים יחד שותפות חברתית אמיתית

הלוואה תנו הלוואה לוועד נדיבי ארץ, בתוקף עד סוף שנת השמיטה בתום השנה תישמט הלוואתכם ובתחילת שנת תשס"ט תועבר לתמיכה במשפחות

תמיכה הכספים יועברו לשיקום, לתמיכה ולכיסוי הלוואות של משפחות בעלות חוב, עפ"י קריטריונים של ועדה ציבורית

חברי ועד נדיבי ארץ - הועדה הציבורית:

פרופ' בן-ציון זילברפרב, פרופ' אליאב שוחטמן, אוריאל לדברג - יו"ר פעמונים, הרב יגאל קמינצקי, דר' שלמה נס

שבת פרשת ראה הוכרזה

כשבת שמיטת כספים, בה ידברו רבני הקהילות אודות חשיבות קיום המצווה וחשיבות הצדקה

את ההלוואה יש לתת עד יום שישי כ"ו באלול תשס"ח (26 בספטמבר)

למתן הלוואה ולפרטים נוספים:

1-800-35-10-12

עבור ועד נדיבי ארץ - פעמונים

ת.ד. 120 נבעת שמואל 54100 ■ www.paamonim.com ■ לפי פסיקת הרבנים ניתן להלוות לוועד נדיבי ארץ מכספי מעשר כספים ■ מוכר לצרכי מס לפי סעיף 46

נדיבי ארץ

הקרן הישראלית לשמיטת כספים

מי יעשה להם את הקניות...

משפחה אמן משפחה

ארגון עזרי בשיתוף עם המועצה האזורית שומרון - יוצא במבצע 'משפחה למען משפחה' אשר נועד לסייע בסלי מזון אחת לשבועיים למאות משפחות תושבות המועצה האזורית שומרון- שבביתם שורר מחסור גדול.

עזרי קוראת לכם: **אנא אמצו משפחה אחת למשך שנה.** (עלות סל מצרכים 60 שקלים לאחר סבסוד, ולחודש 120 שקלים) **ובזכותכם יחיו משפחות אלו בכבוד.**

(ניתן לתרום בהור"ק או בתשלומים בכרטיס אשראי)

עזרי-קרן הצדקה המאוחדת לישראל
1800-39-50-50

כמו כן ניתן לשלוח מעטפה ל-ת.ד. 16216 ירושלים ת"ו | ניתן לתרום גם באתר שלנו: WWW.EZ-RI.COM | 8209909 מספר: 052-8243017

שיעור נשים בקבר רחל

ביום רביעי ג' אלול יתקיים בעז"ה שיעור לנשים בקבר רחל מפי הרבנית אורה רבקה וינגורט בנושא: גאולת התשובה. הסעות מבנייני האומה בשעה 19:00.

עלות: **15 ₪**

נא לתאם מראש בטל': 052-8243017
או: 054-4698161.

השבת אבידה אבדו תפילין

ביום שלישי י"ח אב בנרתיק כחול כהה באזור הצפון עמק החולה. המוצא הישר מתבקש להתקשר לנעם

054-2499451

ילדים שלנו

זהה את המקום

שלום ילדים יקרים!

בפינה הזאת אנו מנסים יחד איתכם להתחבר ולאהוב את ארצנו הקטנטונת והיפה. מדי פעם, אנו מציגים בפינה חידה הקשורה לארצנו וכמובן שהפותרים נכונה יזכו בפרסים נאים. באהבה רבה, צוות העלון

פתרון החידה הקודמת: בית הכנסת בנצר חזני שבגוש קטיף תובב"א.

את פתרון החידה יש לשלוח עד יום ב' הקרוב, באמצעות דוא"ל: m@myesha.org.il או באמצעות הפקס: 02-6516662. נא לציין שם וכתובת הפותר. בין הפותרים יוגרלו פרסים ממוצרי גוש קטיף.

פתרון החידה יתפרסם מיום ג' הקרוב באתר www.myesha.org.il

הילדים הזוכים בפתרון החידה הקודמת: • נתנאל שיפמן מאבני איתן

• נעמה בר שלטון מבית אל • מעוז דניאל מרמת מגשימים.

המסע בעקבות ההתיישבות

סיפור בהמשכים פרק 60

היה עד לטרגדיה נוראה שנצרכה בזכרון של עם ישראל. אבל ב"ה, יש לסיפור הזה סוף טוב". אוריאל החל ללכת אחרי שוב בשתיקה. הוא עצר את עצמו מלשאול את שוב לפקדים נוספים, הוא כבר למד שסיפורים מתקדמים לאיטם לפי הקצב שלהם, אייפשו להחיש את הסוף. שוב חפץ בדעתו רגע קט ואז אמר: "זה לא יעבוד סתם ככה. נראה לי שהפעם אנחנו הולכים לחזור לתקופה הרבה יותר עתיקה מכל תקופה אליה הגענו עד היום". חושיו של אוריאל נדרכו. "לאן?" הוא שאל בהתרגשות. שוב כיוון את ידו אל האוויר ממולו. ממש ככל הפעמים האחרות. המערבולת נפתחה בחלל שמולו, זוהרת בגוון סגול חלבי. שוב נתן לו את ידו. "אנחנו חוזרים לתקופה אחרת, אנחנו הולכים הפעם אלפיים שנים אחורה..."

המשך בשבוע הבא...

מאורעי הפרקים הקודמים: המסע של אוריאל ושוב ממשך. הפעם המסע מקבל תפנית דרמטית ולא צפויה. ביקור פשוט בנוף בראשיתי גורם לשוב לשנות את דעתו ולקחת את אוריאל למקום הרבה יותר רחוק מכול מקום אליו הגיע בעבר, אוריאל ושוב חוזרים לעבר המאוד רחוק...

הנוף שנגלה לאוריאל ושוב כשיצאו מהמערבולת היה נוף של הרים טרשיים ושוממים. לפי מיקומה של השמש אוריאל הבין שהייתה זו שעת צהריים. השמש קפחה על ראשיהם באכזריות. "נוף יפה, לא?" אמר שוב. "כן, מהמם." אמר אוריאל. "מי היה מאמין שפעם היה פה כל כך נורא". מלמל לעצמו שוב. "מה זאת אומרת?" הסתקן אוריאל. הוא הבין שסיפור חדש מתחיל להתגלגל לכיוונם. שוב הסתכל עליו במבט מהורהר. "כן, המקום הזה

שלח את אחי!
יהונתן פולארד נמק בכלא האמריקני 8321 ימים עד מתי!?

לפרטים והצטרפות לפעילות:
טלמסר 054-6437218 | פקס 02-5636162
www.freepollard.net | freepollard@gmail.com

המוציא לאור:

ישיבה שומרון וחבל עזה

מועצת יש"ע

מועצת היישובים היהודיים ביהודה שומרון וחבל עזה
בשיתוף: ישראל מאוחדת

בית הדפוס 11, גבעת שאול
ירושלים 95477
טלפון 02-6211999
פקס 02-6516662
perla@myesha.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

עורך:
ישי הולנד
כותבים:
משה מאירסדורף
מורכי גונן
גרפיקה:
שקד מורי

צילום תמונת השער:
הודיה מולאי
פרסום מודעות:
שיראל בליינר
052-8903906

הפצה:
מקור ראשון - דוד
052-8908519
עיצוב והפקה:
שילה • ברכץ
בית אל
טל 02-9973875

חובות כתוצאה מקנייה בהקפה

קניות מצטברות (וכן ניתן לבאר בדעת היראים ס"קסד ד"ה תנן). הגדרה זו שחוב שאינו מלווה אינו משמט, דייק המלבי"ם (דברים ט"ו, אות קכ"ח) גם מלשון התורה במקומות אחרים, אשר מהם מבואר שהביטוי "משה ידו בא רק על ההלוואה".

אלא שגם קנייה בהקפה יכולה להיחשב כהלוואה, וזאת כאשר מבקש המוכר מהקונה שיפרע את חובו עד תאריך מסוים. פעולה זו נקראת בלשון חז"ל: "זקיפה במלווה". כשמשלב זה ואילך גם על חובות כתוצאה מקנייה בהקפה, תחול שמיטת כספים וכך גם נפסק להלכה (שו"ע חו"מ ס"ז סעי' לט).

כיום, לא ניתן למצוא חנויות שמוכרות באופן קבוע בהקפה סתמית באופן הראשון. שהרי באותם מקומות בהם עדיין נהוגה קנייה בהקפה (מושבבים קטנים וכדו') נרשם בכרטיס בכל קנייה וקנייה, סך החוב המצטבר עד כה, כשפעולה זו מוגדרת כ"זקיפה במלווה". לפיכך כיוון שמוסכם שמידי חודש צריך הקונה לפרוע את סך הקנייה החודשית עד תאריך מוסכם מראש (תחילת חודש הלועזי או באמצעו) הרי שבהגיע אותו תאריך לפני ראש השנה והקונה לא ישלם את חובו מסיבות שונות, החוב נשמט ושוב לא ניתן יהיה לתבוע ממנו את חובו בלא שיעשה המוכר פרוזבול, ועל כך בלנ"ד בפעם הבאה. ●

חכמינו ז"ל התייחסו לחובות שנוצרו כתוצאה מקנייה בהקפה באופן שונה מהלוואות רגילות (עפ"י משנה שביעית פ"מ"א). הלכה זו נובעת מדרשת הפסוק (דברים ט"ו, ב'): "זה דבר השמיטה, שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה את רעהו", ודרשו חז"ל (ספרי דברים פיסקא קי"ב) שהמילים "אשר ישה ברעהו" ממעטות חובות מסוימים כמו קנייה בהקפה, אשר אינן נכללות בהגדרה זו, אלא אם כן היסב אותם למלווה.

את הסיבה מדוע קנייה סתמית בהקפה אינה נשמטת, ניתן ללמוד מהסברו של הרמב"ם (שביעית פ"מ"א) מהי הקפת החנות, וכך הוא כותב: "הקפת החנות, הוא מה שדרך בני אדם להתקשר עם בעלי החנויות שייקה ממנו צרכיו עד שיתקבץ אצלו סכום וישלם לו. אין אותו הסכום הנקבץ נשמט בשביעית". לדעתו קנייה בהקפה שונה מחוב רגיל "לפי שאינו כדרך החובות; שלא מכר בעל החנות מה שמכר כדי שיהא חוב, ואינו אלא מוכר בדמים מועטים עד שיצטרף עם דמים אחרים וייקה את שלו".

כלומר, חובות כספיים אשר לא ניתנו מלכתחילה כהלוואה אינן משמטין. ובכלל זה גם קנייה בהקפה אשר במהותה אינה חוב שנוצר כתוצאה מהלוואה, אלא זוהי צורה של מקה וממכר גרידא, אשר משיקולי נוחות, מעדיפים הן הקונה והן המוכר לדחות את התשלום עד שיצטבר סכום גדול על סך

אוזדובה שמואל בע"מ & הרטוב לוי בע"מ

בונים בפדואל

נותנו פ קוטג'ים יפהפיים בשכונת יפה-נוף!

לפרטים והזמנות:
שול: 052-6705688

יישוב דתי-תורני, כ־20 דקות
נסיעה מפתח תקווה, 5 דקות
נסיעה מאזור התעשייה ברקן,
נוף מרהיב, תכנון יפהפה וגמיש

מגרשים דו־משפחתיים
בשטח של 550 - 700 מ"ר,
תכנון יפהפה וגמיש -
בית צומח.

לארבעת הרוכשים
הראשונים, תנתן הנחת
מבצע של: 70,000 ₪.

